

תאריך : 9.2.2020

לכבוד	לכבוד
מר כמיל אבו רוקון	מר נפתלי בנט
מתאם פעולות הממשלה	שר הביטחון
בפקס: 03-6976306	בפקס: 03-6962757

שלום רב,

- דחוף -

הנדון: ביטול ההחלטה על נטילת היתרי סוחר כצעד ענישתי

בשם ארגון "ג'ישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע", הרינו לפנות אליכם בבהילות בעניין הנדון כדלקמן:

1. ביום 1.2.2020 בשעות הלילה התפרסמה הודעה בעמוד הפייסבוק של המתפ"ש ממנה עולה כי ישראל תנקוט בצעדים ענישתיים כלפי רצועת עזה. מכתבה אשר התפרסמה בגרסה הדיגיטלית של עיתון הארץ, קרוב לחצות הלילה, עולה כי בין הצעדים נמנה קיצוץ של 500 היתרים של סוחרים ליציאה מעזה לישראל ולגדה המערבית. צעדים אלו יועדו ליישום מיידי והם בתוקף נכון למועד כתיבת שורות אלה.
2. ואכן, לפי המידע שבידנו, כבר למחרת נמסרה הודעה למאות סוחרים, אשר בידם היתר בתוקף, כי ההיתר אינו תקף. מבירור עולה כי ייתכן שעילת השלילה אשר מופיעה ברישומי הצד הישראלי, הינה "מניעה ביטחונית".
3. בהתאם לדיווחים, הצעדים הענישתיים ננקטו "בעקבות המשך ירי הרקטות והפרחת בלוני התבערה...". הטענה ל"מניעה ביטחונית", ככל שהיא מופיעה באופן פרטני אצל הסוחרים אשר מהם נשללו ההיתרים באופן גורף ובהתאם לצעדים, אינה קשורה אל הסוחרים עצמם.
4. ההחלטה לשלול בשרירות ולצורך מטרה זרה היתרים מקבוצה מסוימת של בעלי היתרי מסחר, טומנת בחובה פגיעה קשה ביותר באותם סוחרים. מלבד הפגיעה הישירה בעסקיהם, פרנסתם וזכותם לחופש עיסוק, השלילה של ההיתר מהווה גם פגיעה בשמם הטוב של הסוחרים.
5. לאחרונה, במסגרת עתירות הנוגעות להיתרי סוחר, הבהירו גורמי השב"כ והמת"ק כי די שלסוחר תהיה ולו "אינדיקציה לפוטנציאל סיכון", על מנת שבקשתו תסורב. מכאן, שההיתרים נשללו מתושבים אשר עברו ללא דופי את הבדיקות הפרטניות של גורמי השב"כ.

6. אין כל קשר בין הסוחרים הללו ובין המצב הביטחוני. גם לאור זאת, אין ספק שמדובר בצעד ענישתי אשר נועד להפעיל לחץ על גורמים זרים, בתוך הרצועה.
7. זאת ועוד, בשל אופן התנהלות הבדיקה של בקשות להיתרי סוחר אצל גורמי השב"כ והמת"ק, עולה חשש רציני שהסימון "מניעה ביטחונית" אשר בה סומנו באופן שרירותי מאות הסוחרים, יחבל בסיכוייהם לקבל היתרי סוחר בעתיד.
8. בעקבות צעדי הענישה האחרונים, נמנעת יציאתם של מאות סוחרים לישראל, הגדה המערבית וחו"ל. יצוין שמדובר בסוחרים אשר הסתמכו על היתרים אשר ניתנו להם, לאחר הליכים בירוקרטיים מפרכים. בין סוחרים אלו גם כאלו אשר המתינו להיתר חודשים ארוכים, אם לא למעלה מזה.
9. שימוש באדם כאמצעי להשגת מטרה שהיא חיצונית לו - לטובת אדם אחר או קבוצה כלשהי - מהווה פגיעה בזכותו החוקתית לכבוד האדם. כדבריו של אהרון ברק, ביסוד כבוד האדם מונחת ההכרה בשלמותו הפיזית והרוחנית של האדם, באנושיותו, בערכו כאדם, וכל זאת **בלא קשר למידת התועלת הצומחת ממנו לאחרים. כבוד האדם מניח אדם בן חורין, המהווה מטרה בפני עצמה, ולא אמצעי להשגת מטרתו של הכלל או של פרטים אחרים** (אהרון ברק, **כבוד האדם כזכות חוקתית, הפרקליט מ"א**, 271 (1994)).
10. יתרה מכך, להתנהלות פסולה זו השלכות קשות ביותר על כל תושבי הרצועה. כל פגיעה במרקם האזרחי ובכלכלה הרצועה ממילא של רצועת עזה, פוגעת, מלבד בסוחרים, באפקט שרשרת, בכלכלת עזה בכללותה.
11. בתקופה האחרונה רבו המקרים בהן נקטה ישראל צעדים ענישתיים קולקטיביים כנגד האוכלוסייה האזרחית בעזה. בין אלו ניתן למנות: סגירה של המעברים; מניעת יציאת דייגים לים; צמצום העברת דלק לרצועת עזה וכן הפסקה מוחלטת של הכנסת דלק לרצועה. שוב ושוב התרענו בפניכם כי מדובר בצעדים דרסטיים ופוגעניים וביקשנו מכם לחדול מהתנהלות זו, המהווה הפרה לדין ולחובותיה של מדינת ישראל, כפי שנפרט להלן. למרות זאת, ישראל ממשיכה לנקוט בצעדים דומים ומענישה אוכלוסייה אזרחית בצורה חמורה ופסולה ביותר.
12. כאמור, ההחלטה בנדון התקבלה במפתיע ויושמה לאלתר, ללא כל הליך בירור פרטני. כמו כן, לא ידוע ולא ברור משך תקופת ההחלטה בנדון. הדבר מחזק את תחושת ההתנכלות לתושבי הרצועה, החיים באי יציבות כתוצאה מהשליטה של ישראל על המעברים, וההחלטות השרירותיות והפתאומיות שמתקבלות בעניינם של התושבים בה.
13. החובה לאפשר לאוכלוסייה האזרחית לנהל חיים תקינים, מעוגנת בהוראת תקנה 43 לתקנות הנספחות לאמנת האג בדבר דיני המלחמה ביבשה משנת 1907. חיים תקינים כוללים קיום אנושי בכבוד ואפשרות להמשיך ולהתפרנס. בנוסף, בסעיף 27 לאמנת ג'נבה הרביעית (1949) נקבעה חובה להגן על כבודם של התושבים המקומיים.
14. דינים אלה מטילים על ישראל חובה להימנע מפגיעה באוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה, לצד **חובה פוזיטיבית לדאוג לצרכיה ההומניטריים ולקיום הסדר הציבורי והחיים התקינים**

(ראו בג"ץ 4764/04 רופאים לזכויות אדם ואח' נ' מפקד כוחות צה"ל בעזה, פ"ד נח(5) 385, 393 (2004)). במקרה דנן, השלילה של היתרים אשר עליהם הסתמכו סוחרים לצורך עסקיהם, פוגעת בשמם הטוב ובעסקיהם של אותם הסוחרים, ובתוך כך, במקומות העבודה של תושבים רבים אחרים. לפיכך, ההחלטה פוגעת בחיים התקינים של תושבי רצועת עזה.

15. נדגיש, כי החלטות כגון ההחלטה לשלול היתרים באופן שרירותי, מהוות הפרה בוטה של חובות ישראל כלפי האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה ופגיעה קשה בזכויותיהם וביכולתם לנהל חיים תקינים. מדובר בהחלטה בלתי חוקית, המנוגדת באופן מובהק לדין, לפסיקתו של בית המשפט העליון ואף להתחייבויותיה המוצהרות של מדינת ישראל. היא מובילה לפגיעה בלתי מוצדקת, בלתי סבירה ובלתי מידתית בזכות לתנועה, בזכות לפרנסה של סוחרים רבים, ולפגיעה עקיפה בעובדים הרבים המועסקים על ידם ולשיבוש חיי המסחר והתעשייה ברצועה.

16. זאת ועוד. גיבושה של רשימה שרירותית של סוחרים לשם שלילת היתר, מהווה **ענישה קולקטיבית אסורה** על כל האוכלוסייה האזרחית ברצועת עזה (ראו תקנה 50 לתקנות האג; סעיף 33 לאמנת גינבה הרביעית (1949); וסעיף 75(2) לפרוטוקול הראשון הנוסף לאמנות גינבה). ההחלטה אף מנוגדת למשפט המינהלי בהיותה, בין היתר, החלטה שאינה נשענת על תשתית עובדתית ראויה ואינה לוקחת בחשבון את משמעויותיה והשלכותיה ההרסניות על כלל האוכלוסייה ברצועת עזה.

לנוכח כל האמור לעיל, נבקשכם לבטל לאלתר את ההחלטה בנדון, להשיב לסוחרים את ההיתרים אשר נטלו מהם, ולפעול למחיקת כל רישום הקושר בין הסוחרים ובין מניעה בטחונית, ככל שנעשה לאור החלטה זו.

מוריה פרידמן שריר, עו"ד

בברכה,

אסנת כהן ליפשיץ, עו"ד